

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۱۲/۳۱

حامد فارانی

قلمروی اسلام از نگاه اندیشمندان غربی (12)

افریقای شمالی

مصر

خلفای فاطمی

از 297 تا 567 هجری

مطابق 909 - 1171 میلادی

فاطمیون مثل ادراسه خود را از فرزندان حضرت فاطمه دختر حضرت رسول میدانستند ادراسه راه را برای پیشرفت کار فاطمیون صاف کرده بودند چه درایام تسلط ایشان دعاه متعددی در میان برابره نفوذ یافته و عقاید شیعی را در میان ان قبایل انتشار داده بودند و این مقدمات موقعی که عبید الله خو را مهدی خواند و عنوان خلیفه وامیر المومنین اختیار نمود پیشرفت او را سهل کرد. عبید الله در سال 297 هجری مطابق 909 میلادی آخرین اثری را که از امرای اغلبی مانده محو نمود و بزودی شمال افریقا را با سنتنای متعلقات امرای ادریسی در مراکش مالک شد

پای فاطمیون ابتدا در شهر مهدیه نزدیک تونس قرار داشت و این همان شهر است که فرواسوار مورخ فرانسوی انرا افریقا نامیده نیم قرن بعد خلفای فاطمیون مصر و شام را نیز بر متصرفات خود افزودند و جوهر سردار ایشان مصر را از کف امیر صغیر اخشیدی ان را در سال 356 هجری مطابق بیرون آورد و قلعه القاهره را در دوره نیل ساخت و این قلعه اساس شهر حالیه قاهره گردید شام جنوبی نیز در همین ایام مسخر شد و حلب در سال 381 هجری مطابق 991 میلادی بممالک فاطمی ضمیمه گشت و در این دوره دولت ایشان از بادیه الشام و نهر العاصی تا سواحل مراکش وسعت داشت انتقال مرکز حکومتی فاطمیون از قیروان و مهدیه بقاهره باعث از دست رفتن متصرفات غربی ایشان گردید. نورمان ها نیز جزیره صقلیه را در سال 469 - 1071 میلادی و مالطه را در 438 هجری مطابق 1146 میلادی و مهدیه و قیروان ر در 440 هجری مطابق 1148 میلادی گرفتند. ولی قدرت فاطمیون در مصر و شام سالها بدون تزلزل محفوظ ماند و دامنه ثروت و تجارت ایشان بممالک اطراف دریای مدیترانه نیز کشیده شد.

دولت فاطمی مصر بدست سلطان صلاح الدین ایوبی در سال 567 مطابق 1171 میلادی بر افتاد

مهدی ابو محمد عبدالله سال 297 هجری مطابق 909 میلادی

قائم ، ابوالقاسم محمد سال 322 هجری مطابق 934 میلادی

منصور ، ابرطاهر اسماعیل سال 334 هجری مطابق 945 میلادی

معز ابو تمیم معد سال 341 هجری مطابق 952 میلادی

عزیز ، ابو منصور نزار سال 465 هجری مطابق 975 میلادی

حاکم ابوعلی منصور سال 386 هجری مطابق 996 میلادی

ظاهر ابو الحسن علی سال 411 هجری مطابق 1020 میلادی

مستنصر ، ابو تمیم سال 427 هجری مطابق 1035 میلادی

مستنعی ، امیر ابوالقاسم احمد 487 هجری مطابق 1194 میلادی

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولی

منصور امیر علی سال 495 هجری مطابق 1101 میلادی
حافظ ، ابوالمیمون عبدالمجید سال 524 هجری مطابق 1130 میلادی
ظافر ابو المنصور اسماعیل سال 544 مطابق 1149 میلادی
فائز ابوالقاسم علیهی سال 549 هجری مطابق 1154 میلادی
عاضد ابو محمد عبدالله سال 555 - 567 هجری مطابق 1160 - 171 میلادی

انقراض این سلسله بدست ابوبیان صورت گرفت

ابوبیان

از 564 تا 648

مطابق 1169 تا 1250 میلادی

صلاح الدین بن ایوب اصلا کرد است و در خدمت نورالدین محمود بن زنگی سر میکرد و نورالدین بیاس خدمات او را بحکومت شام منصوب نمود و بعد ها بعلت بروز جنگی داخلی صلاح الدین ایوبی و عم او شیر کوه از جانب نور الدین مامور مصر گردیدند. این مداخله دوستانه کمی بعد منجر بضمیمه ساختن مصر بشام گردید و صلاح الدین ایوبی پس از فوت شیر کوه در سال 564 هجری مطابق 1169 میلادی مالک مطلق مصر شد و آخرین خلیفه فاطمی مصر نیز سه سال بعد فوت کرد

در ماه محرم سال 567 هجری مطابق 1171 میلادی در موقعیکه عاضد آخرین خلیفه در بستر احتضار بود که صلاح الدین امر داد تا خطبه را بنام مشتضیی خلیفه عباسی بغداد خواندند و این تغییر بدون زحمتی از طرف مردم پذیرفته شد و مصر بار دیگر تحت لوای اهل تسنن قرار گرفت حرمین شرقین که از قدیم جز لاینفک حکومت مصر بود ضمیمه متصرفات صلاح الدین گردید و او برادر خود تورانشاه را در سال 569 هجری مطابق 1173 میلادی بحکومت یمن روانه نمود در حالیکه طرابلس را نیز سال یعنی در 568 مطابق 1172 میلادی از جنگ نورمان ها بیرون آورد بود. فوت نورالدین زنگی مخدوم اولی صلاح الدین در همین سال راه را برای مداخله او باز نمود و صلاح الدین در تاریخ 570 هجری مطابق 1174 میلادی به دمشق ورود نمود و با وجود مقاومت اتابکان زنگی در سراسر شام تا کنار فرات تاخت و تاز نمود ولی حلب تا سال 579 هجری 1183 میلادی یعنی سال سال فوت الملک الصلح پس نور الدین مسخر او نشد. صلاح موصل را گرفت و امرای الجزیره را در سال 581 هجری مطابق خراجگزار خود نموده دولتی تشکیل داد که از فرات تا نیل ممتد بود فقط استحکاماتی که صلیبیون عیسوی آنها را در تصرف داشتند از آن خارج محسوب میشد

صلاح الدین پس از فتح هتین در تاریخ 24 ربیع الثانی 583 هجری مطابق 1187 میلادی دولت عیسوی بیت المقدس را از میان برداشت و در ظرف سه ماه بر اورشلیم دست یافت و فقط قلعه صور توانست در مقابل هجوم او مقاومت بخرج دهد. از دست رفتن بیت المقدس اروپائیان را بهم آورد و ایشان را بتهیه جنگ سوم صلیبی واداشت. ریچارد اول پادشاه انگلیس و فیلیپ اوگوست پادشاه فرانسه در سال 586 هجری مطابق 1190 میلادی بطرف ارض مقدس حرکت کردند و سال نیم جنگ بین مسلمین و عیسویان در سال 588 هجری مطابق 1192 میلادی صلحی سه ساله برقرار گردید بدون آنکه عیسویان از این جنگها نتیجه ای بدست بیاورند و صلاح الدین ایوبی نیز در 589 هجری مطابق 1193 میلادی وفات کرد.